

Bij de 60ste verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

RKKerk.nl, 10 december 2008

De Nederlandse bisschoppen herdenken dat vandaag precies zestig jaar geleden, op 10 december 1948, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens werd aanvaard door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. De Verklaring formuleert de door alle volken en naties te handhaven mensenrechten. Bij gelegenheid van deze herdenking onderstrepen de bisschoppen het belang van de mensenrechten. Elke mens als beeld en gelijkenis van God de Schepper heeft een intrinsieke en onvervreembare waardigheid waaruit de mensenrechten voortvloeien.

De bisschoppen zijn van mening dat in de voorbije zestig jaar veel bereikt is. Toch stellen zij ook vast dat de vier uitgangspunten van de Verklaring voor velen nog buiten bereik liggen. Vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst, vrijwaring van gebrek en vrijwaring van vrees zijn voor veel mensen allerm minst vanzelfsprekend. Ontelbaar velen hebben geen mogelijkheid zich vrij te uiten en hun geloof te belijden. Ontelbaar velen zijn slachtoffer van marteling, geweld en exploitatie. Van ontelbaar velen wordt de waardigheid, die hun door God is gegeven, geschonden door oorlog, discriminatie, werkloosheid, honger, armoede en andere rampzalige economische en politieke ontwikkelingen.

De katholieke sociale leer benadrukt dat binnen een sociale en economische orde de menselijke waardigheid en de mensenrechten gerespecteerd dienen te worden. Dit kan alleen als de waardigheid van de mens op een bovennatuurlijk fundament, ten diepste op God wordt gebouwd. De natuur alleen biedt geen fundament voor (gelijk)waardigheid. Zonder een dergelijke grondslag is er het gevaar dat in crisissituaties mensenrechten hun kracht verliezen en slechts woorden blijken te zijn. Iedere mens is gemaakt naar Gods beeld en mag niet worden onderdrukt en uitgebuit. De noodzakelijke herstructurering van het mondiale economische systeem moet gebaseerd zijn op die door God gegeven waardigheid van iedere persoon en op het algemeen welzijn (bonum commune). Solidariteit met de minstbedeelden en een rechtvaardige verhouding tussen particulier belang en algemeen welzijn dienen daarbij richtsnoer te zijn. Erkenning en eerbiediging van de mensenrechten moet voortdurend in ons bewustzijn zijn. Juist in onze tijd en in onze samenleving waarin individualisme, materialisme en hedonisme om voorrang strijden. Het gaat niet om het exclusief waarborgen van de eigen rechten maar om de erkenning van elkaars rechten en de vervulling van de daaraan corresponderende plichten, zo zeggen de bisschoppen.

De wereld van vandaag staat voor zwaardere uitdagingen dan zestig jaar geleden, toen de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens tot stand kwam. Alhoewel we nu meer weten en kunnen is het meer dan ooit noodzakelijk dat de krachten gebundeld worden. De actuele uitdagingen overstijgen de krachten van afzonderlijke landen en zelfs continenten. Binnen de kaders van de Verenigde Naties zal mondiaal grotere inzet en eensgezindheid voor de mensenrechten getoond moeten worden. De bisschoppen roepen Nederlandse politici op hun verantwoordelijkheid op dit punt te blijven nemen, ten dienste van het welzijn van de mensheid en van de komende generaties.

Naast de problemen die 60 jaar geleden al bestonden, zijn er volgens de bisschoppen nieuwe problemen die de mensenrechten onder druk zetten. Deze vragen zorgvuldige toetsing aan de menselijke waardigheid en het

algemeen welzijn. Hierbij denken de bisschoppen bijzonder aan de ernstige gevolgen van klimaatverandering en de uitputting van de natuurlijke hulpbronnen, aan de migratie, veroorzaakt door de groeiende kloof tussen arm en rijk en door oorlog en geweld, aan de vervolging van minderheden, intolerantie en terrorisme. Verder roepen de ontwikkelingen in de medische wetenschap en techniek ingrijpende ethische vraagstukken op die betrekking hebben op het menselijke leven vanaf de conceptie tot aan de natuurlijke dood. En in deze tijd van financiële crisis wijzen de bisschoppen nadrukkelijk op de gevolgen daarvan voor de allerarmsten. Waar de Verklaring spreekt over de vrijwaring van gebrek, wordt juist de meest kwetsbare groepen bedoeld. Het is de opdracht van deze tijd om nieuwe sturingsmodellen te ontwikkelen die de productieve kracht van de vrijemarkteconomie meer richt op het vervullen van de eerste levensbehoeften van miljoenen en minder op het produceren van een overdaad aan luxe- en overbodige producten.

"Vreugde en hoop, verdriet en angst van de mensen van vandaag, vooral van de armen en van hen die, hoe ook, te lijden hebben, zijn evenzeer de vreugde en de hoop, het verdriet en de angst van de leerlingen van Christus: er is werkelijk niets bij mensen te vinden dat geen weerklank vindt in hun hart." Zo begint de pastorale constitutie "Gaudium et Spes" van het Tweede Vaticaans Concilie over de Kerk in de wereld van vandaag. Op de internationale dag van de mensenrechten bidden de Nederlandse bisschoppen voor de slachtoffers van schendingen van mensenrechten en voor allen die zich inzetten voor de verdediging en de bescherming van deze rechten en van de waardigheid van iedere menselijke persoon. En zij roepen allen op zich bij dat gebed aan te sluiten en concreet bij te dragen aan vrede en gerechtigheid wereldwijd.